

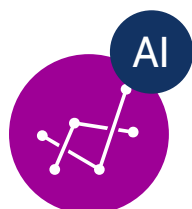

Toezicht houden in een digitaliserende samenleving

Nederland is één van de meest gedigitaliseerde landen van Europa. Dit biedt grote kansen. Zo kunnen alle Nederlanders hun bankzaken online doen, gebruiken artsen technologie om diagnoses te stellen en gingen we tijdens de coronapandemie zonder al te grote problemen over naar online werken. Maar digitalisering kent ook grote risico's. Persoonsgegevens zijn geld waard. Voor veel 'gratis' diensten en producten betaal je dan eigenlijk met je persoonsgegevens. Zo laten we bedrijven meekijken bij de allerpersoonlijkste aspecten van ons leven. De dataverzameldrift van organisaties maakt ook steeds meer slachtoffers. Denk aan hacks, manipulatie bij verkiezingen en discriminatie en uitsluiting van mensen omdat ze in een bepaald hokje zijn geplaatst.

Daarnaast zien we een ongekeerde machtsverschuiving naar grote techbedrijven. Bijvoorbeeld omdat er vaak geen alternatief is voor de producten die zij aanbieden, waardoor je als consument aan deze bedrijven bent overgeleverd.

In onze democratische rechtsstaat is de bescherming van persoonsgegevens een grondrecht. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) is de onafhankelijke toezichthouder op dit recht. Met bijna 245 medewerkers maken we ons dagelijks sterk voor verantwoorde digitalisering, de bescherming van privacy en persoonsgegevens en het toezicht op algoritmes. In 2023 letten wij vooral op:

Algoritmes & AI

Big Tech

Vrijheid & veiligheid

Algoritmes & AI

Algoritmes en artificiële intelligentie (AI) spelen een steeds grotere rol in besluiten die bedrijven, overheden en andere organisaties over mensen nemen. In 2023 en de jaren erna houdt de AP in het bijzonder toezicht op een transparante, rechtmatige en privacyvriendelijke ontwikkeling van algoritmes en AI. Dit doen we om discriminatie en uitsluiting van mensen tegen te gaan en ze regie over hun eigen data te geven. De AP heeft een nieuw organisatieonderdeel voor de coördinerende en sectoroverstijgende taken op dit gebied: de directie Coördinatie Algoritmes.

Wat doen we in 2023?

- We geven voorrang aan onderzoek naar aanleiding van klachten uit de praktijk en datalek meldingen die over algoritmes en AI gaan.
- We signaleren en analyseren risico's van algoritmes die in meerdere sectoren spelen. We werken hierbij samen met andere organisaties die toezicht houden op algoritmes, bijvoorbeeld in het Samenwerkingsplatform Digitale Toezichthouders (SDT).
- We geven meer uitleg over algoritmes. Bijvoorbeeld met een afwegingskader dat bedrijven, overheden en andere organisaties helpt om zo min mogelijk persoonsgegevens te gebruiken (dataminimalisatie) bij de toepassing van algoritmes.
- We organiseren bijeenkomsten op het gebied van algoritmes en AI. Zodat bedrijven, overheden, andere organisaties, wetenschappers, toezichthouders en functionarissen gegevensbescherming (FG's) expertise met elkaar kunnen delen.

Big Tech

Het aantal bigtechbedrijven en hun invloed blijft groeien. Ook verwerken zij steeds meer gegevens. Het is van belang dat deze bedrijven op een juiste manier omgaan met persoonsgegevens. Alleen dan kunnen mensen de regie houden over hun eigen gegevens. In 2023 legt de AP extra nadruk op een juiste omgang met persoonsgegevens door bigtechbedrijven, in samenwerking met toezichthouders in andere landen. De AP is toezichthouder op alle verwerkingen van persoonsgegevens in de EU door organisaties van wie het hoofdkantoor in Nederland gevestigd is.

Wat doen we in 2023?

- We signaleren en analyseren doorlopend de ontwikkelingen bij bigtechbedrijven.
- We doen onderzoek naar bigtechbedrijven. Daarbij behandelen we klachten van slachtoffers van deze bedrijven met voorrang en zetten we alle middelen in die we tot onze beschikking hebben, zoals de spoedprocedure. We handhaven als dat nodig is, bijvoorbeeld door boetes op te leggen.
- We ontwikkelen manieren om de strategische samenwerking binnen de European Data Protection Board (alle Europese privacy-toezichthouders bij elkaar) te versterken. Dit maakt het toezicht op bigtechbedrijven effectiever.

Vrijheid & veiligheid

Vrijheid en veiligheid lijken steeds vaker op gespannen voet met elkaar te staan. In werkelijkheid zijn vrijheid en veiligheid twee kanten van dezelfde medaille, waarbij telkens een afweging moet worden gemaakt tussen meer of minder van het een of het ander. Om de veiligheid te bewaken, worden soms maatregelen genomen die de vrijheid inperken. De AP is uiteraard voor een stevige aanpak van criminaliteit en terrorisme, maar niet tegen elke prijs. In 2023 let de AP bij de verwerking van persoonsgegevens daarom extra op een verdedigbare balans tussen vrijheid en veiligheid.

Wat doen we in 2023?

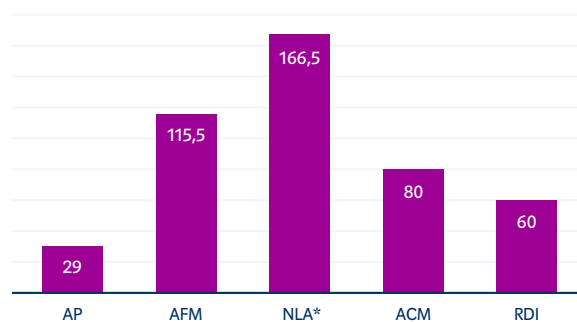
- We houden toezicht op de Richtlijn gegevensverwerking rechtshandhaving.
- We ronden in 2023 onderzoeken af naar zaken op het snijvlak van vrijheid en veiligheid.
- We besteden extra aandacht aan het afgeven van vergunningen voor het verwerken en delen van strafrechtelijke persoonsgegevens, zodat het delen van die gegevens echt alleen veilig gebeurt.
- We gaan in gesprek met de verschillende ministeries over het belang van goede wetgeving. Wetgeving hoort privacy in de haarvaten te hebben.

Extra middelen voor de AP: een doorkijkje naar de toekomst

Het kabinet investeert van 2022 tot en met 2026 steeds meer in de AP. Hierdoor kunnen we als AP een aantal mooie stappen zetten. We zijn echter ook bezorgd. De financiering van het toezicht op persoonsgegevens blijft nog altijd ver achter bij de hoge mate van digitalisering van ons land. Om onze opgave goed te kunnen vervullen, moet ons budget daarom groeien naar een structurele financiering van ongeveer 100 miljoen euro per jaar.

AP Budget per jaar	2023	2024	2025	2026
Totaal in miljoenen €	35	38	41	42

AP in vergelijking met andere toezichthouders

CIJFERS UIT 2022. BEDRAGEN IN MILJOENEN EURO.

* NLA = Nederlandse Arbeidsinspectie

Wat kunnen we (nog steeds) niet doen?

- Alle klachten op tijd afhandelen. De wachtlijst is te lang. We ontvangen jaarlijks ruim 13.000 klachten, maar hebben onvoldoende capaciteit om deze klachten in behandeling te nemen.
- Alle datalekken de aandacht geven die ze verdienen. Met alle gevolgen van dien voor de slachtoffers van de datalekken.
- Proactief wetgevingsadvies geven, zodat persoonsgegevens goed beschermd zijn in de wet. We hebben daar op het moment geen mensen voor. Hetzelfde geldt voor het geven van normuitleg.
- Sectoren die veel persoonsgegevens verwerken, zoals zorg, onderwijs, energie, overheid en financiën, de aandacht geven die deze nodig hebben.
- Voldoende investeren in innovatie, vernieuwing van onze toezichtsinstrumenten en risicoanalyse. Dit gebeurt nu slechts op beperkte schaal.
- BCR's (speciale vergunningen voor doorgifte van persoonsgegevens buiten Europa) op tijd afhandelen. De wachttijd is inmiddels meer dan 7 jaar.

De accenten die de AP voor 2023 aanbrengt, geven slechts een deel van onze werkzaamheden weer. Zo behandelen we klachten van slachtoffers, doen we onderzoek naar verschillende soorten overtredingen, geven we wetgevingsadvies en keuren we gedragscodes en vergunningen goed.